

HANDLÄGGARE/ENHET
Arbetslivsenheten
Renée Andersson

DATUM
2013-08-30

DIARIENUMMER
20130257

ERT DATUM
2013-06-03

ER REFERENS
Fi2013/2119

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande över promemorian "Vägval för premiepensionen" Ds 2013:35

LO har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade promemoria och lämnar följande synpunkter.

Inledning

LO anser att det är mycket bra att Pensionsgruppen initierat en analys av premiepensionssystemet och dess effekter. LO har sedan förslaget till utformning av premiepensionen fördes fram ifrågasatt om denna konstruktion ska vara en del av vår allmänna pension.

Begreppet allmän pension torde enligt LO innebära i grunden två saker. Allmän i betydelsen att den omfattar alla på så sätt att var och en minst är garanterad en pension på miniminivå. Men också allmän i betydelsen att individer med samma livsinkomst kan förvänta sig samma pensionsutfall. Premiepensionen uppfyller inte det sistnämnda kravet eftersom den ger stora skillnader i pensionsutfall.

Synpunkter på premiepensionen

Orimligt stor spridning i utfall

Premiepensionens konstruktion innebär en privatisering av förvaltningen av allmänna pensionsmedel. Den medför också en radikal individualisering av den allmänna pensionen. Volatiliteten i premiepensionen och spridningen mellan olika individers utfall är påtaglig, och större än vad som kan anses motiverat.

Avkastningen i premiepensionssparandet är hittills låg, i genomsnitt 3,5 procent, men spridningen är hög. De beräkningar som gjorts visar att de som lyckats bäst (en årlig avkastning på 17 procent) förväntas få en premiepension på 200 000 kronor per månad. Bland de som lyckats sämst (en årlig negativ avkastning på -8 procent) ligger en förväntad premiepension på knappt 1000 kronor per månad.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

Huvuddelen av individerna, 95 procent, ligger inom ett snävare spann, mellan 3000 och 10 000 kronor per månad. Denna spridning förklaras till 100 procent av skillnader i förvaltningsresultat för individer med exakt samma livsinkomst.

LO anser att det är helt oacceptabelt att individer med samma livsinkomst ska få helt olika pensionsutfall i sin allmänna pension, enbart beroende på hur lyckosamma de varit i sitt placeringsval.

Högre kostnader än nödvändigt

Idag finns det drygt 800 fonder att välja bland. Det stora utbudet av fonder skapar betydande informationskostnader för individen, vilket i sin tur gör att individer med begränsade kunskaper blir passiva eller fattar irrationella beslut. Det finns omfattande forskning som belyser individers bristande finansiella kunskaper och kunskapen om pensioner och pensionssystem är ofta tämligen låg.

Detta innebär att många individer anlitar premiepensionsrådgivare som sköter om den enskildes handel på fondtorget. Rådgivarna debiterar ofta både en fast rådgivningsavgift samt väsentligt högre fondavgift för sina rådgivningsfonder. Tidigare undersökningar och även premiepensionsutredningen konstaterar att de individer som anlitar rådgivare inte presterar bättre än andra, före avgifter. Mot bakgrund av att kostnaderna är betydande blir nettoresultatet för de som anlitar rådgivare därför negativt jämfört med andra individer.

Fondtorgets konstruktion skapar även andra helt onödiga eller onödigt höga kostnader. Exempelvis är det stora antalet fonder ett problem. Ju fler fonder desto mindre möjlighet att dra nytta av stordriftsfördelar. Exempelvis har icke-vals-fonden lägre transaktionskostnader än fonderna på fondtorget. Stora värden försvinner dessutom i utländsk skatt, som betalas på utländska innehav som ligger i fonder på fondtorget. Till skillnad mot fondernas kostnad är skattekostnaden i sin helhet onödig, eftersom den inte tillför förvaltningen och pensionsspararna något värde.

LO anser att premiepensionssystemet är onödigt kostsamt och att det är oacceptabelt att stora värden, som skulle kunna generera pension, försvinner i vinster till fondbolag och försäkringsrådgivare.

Ett möjligt alternativ

Låt dagens premiepensionsfonder vara kvar men tillför inga nya medel. Den del av pensionsavgiften som idag går till premiepensionen kan istället exempelvis föras över till inkomstpensionen.

Då ökar inkomsterna till inkomstpensionssystemet med ca 37 miljarder kronor vilket innebär att balanseringen stängs och dagens pensioner ökar med 4 procent.

Premiepensionen är ett fonderat system som kräver att individen placerar sina pengar i fonder och genom ett privaträttsligt kontrakt är garanterad pension i framtiden. Inkomstpensionen är ett fördelningssystem som innebär att de pengar individen placerar där ger en lagstiftad rätt till pension i framtiden. Under förutsättning att premiepensionen och inkomstpensionen ger samma avkastning, så blir pensionen lika hög i båda fallen. Det är därför felaktigt att påstå att ett avskaffande av premiepensionen skulle innebära en inkomstöverföring från morgondagens pensionärer till dagens.

Ett avskaffande av premiepensionen innebär att dagens pensioner blir högre genom att sparandet i ekonomin blir lägre. Detta är också önskvärt eftersom sparandet i svensk ekonomi redan idag är för högt (det märks på det stora bytesbalansöverskottet) och efterfrågan och sysselsättningen därför är för låg.

Idag finns ingen gas i inkomstpensionssystemet vilket innebär att balansindex inte kan överstiga inkomstindex. Om premiepensionsavgiften förs till inkomstpensionen riskerar avgiften därför att stanna i systemet och varken komma dagens eller morgondagens pensionärer tillgodo. Genom att införa en gas och alltid låta pensionerna följa balansindex, så kommer högre avgifter att tillfalla pensionärerna i stället för att tillfalla systemet. Nya pensionsrätter bör istället alltid följa inkomstindex, även då balanseringen är aktiverad och då en gas i framtiden är aktiverad. Idag följer nya pensionsrätter balansindex, då balanseringen är aktiverad. Detta medför en inkomstöverföring från dagens pensionärer till morgondagens.

LOs förslag

LO anser att utredningen på ett bra sätt analyserat och beskrivit de stora problem som finns med premiepensionen. De förslag till förändringar som utredningen presenterar är dock inte tillräckliga. LOs uppfattning är att premiepensionssystemet ska avvecklas och att en utredning ska tillsättas som får i uppdrag att närmare utforma detaljerna för en sådan avveckling.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Karl-Petter Thorwaldsson

Renée Andersson